Lietas Nr. A420609811
Lietas arhīva Nr. AA43-0107-14/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2014.gada 19.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Vīnkalna,

tiesneses Dz.Amerika un I.Meldere,

piedaloties pieteicējai /pers. E/, pieteicējas pārstāvim /pers. F/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārstāvim /pers. G/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvei /pers. H/ un trešās personas /pers. I/ pārstāvei /pers. J/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. E/ pieteikumu par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2011.gada 19.augusta lēmuma Nr.5.1-11/B-1320/13939 atcelšanu, sakarā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras un Valsts aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 24.februāra spriedumu un 2012.gada 28.februāra papildspriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts reģionālās attīstības aģentūra (turpmāk – Aģentūra) 2011.gada 10.maijā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" Nr.71 izsludināja konkursu uz Sabiedrības un informācijas departamenta (turpmāk – Departaments) direktora amata vietu. Sludinājumā norādīti amata pienākumi un izvirzītās prasības.

/pers. E/ (turpmāk – pieteicēja) nosūtīja savu pieteikumu pretendentu atlasei. Aģentūra 2011.gada 21.jūnijā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" Nr.96 publicēja paziņojumu par konkursa rezultātu.

Pieteicēja konkursa rezultātiem nepiekrita.

[2] Sakarā ar pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – Ministrija) ar 2011.gada 19.augusta lēmumu Nr.5.1-11/B-1320/13939 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu Aģentūras direktora 2011.gada 6.jūlija rīkojumu Nr.12-1.3/273 „Par /pers. I/ iecelšanu amatā". Lēmumā konstatēts, ka Aģentūras izsludinātajā konkursā pieteicās 14 pretendenti. Uz otro kārtu izvirzīti deviņi. Konkursa komisija atzina /pers. I/ par piemērotāko kandidātu, jo /pers. I/ ieguva augstāko procentu skaitu – 291,4. Par nākamo piemērotāko amata kandidāti atzīta pieteicēja, kas ieguva 261,4 punktus. Konkurss norisinājās tiesiski un godīgi. Katra iestādes vadītāja ziņā ir lemt par pretendentam izvirzāmajām prasībām un par piešķiramo punktu skaitu par attiecīgo prasību.

[3] 2011.gada 21.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējaspieteikumspar Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots šādi.

[3.1] Atklātā konkursa nolikums un tā atlases kritēriji bija sastādīti tendenciozi, ar nolūku, lai pretendents /pers. I/ varētu iegūt amatu, tādējādi pārkāpjot pušu vienlīdzības principu.

Konkursa nolikums paredz tikai akadēmiskā bakalaura grāda izglītību vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, neskatoties uz to, ka tiek meklēts Departamenta direktors. Konkursa nolikums pat neparedz lielāka vērtējuma piešķiršanu pretendentam ar augstāku akadēmisko grādu. Piemēram, prasībām par minimālo trīs gadu darba pieredzi vai pieredzi vadošā amatā konkursa nolikums paredz augstāku vērtējumu gadījumā, ja šī minimālā prasība ir pārsniegta.

[3.2] Konkursa sludinājumā norādīts, ka vēlams akadēmiskā bakalaura grāds tieši komunikāciju zinātnē. Ņemot vērā, ka Departaments aptver trīs darbības jomas – starptautisko projektu vadība, komunikācija un teritoriālā attīstība – nav skaidrs, kāpēc tiek akcentēta nepieciešamība pēc pretendenta izglītības komunikāciju zinātnē. Departamenta reglaments paredz deviņas funkcijas un 45 uzdevumus, no kuriem ar komunikācijas jautājumu ir saistītas divas funkcijas un desmit uzdevumi. Departamenta direktoram būtu jāpārzina līdzvērtīgi visas trīs jomas.

Izvirzītā prasība – akadēmiskais bakalaura grāds komunikāciju zinātnē – veido 40 % īpatsvara no vērtējuma. Tā rezultātā pretendenti ar citu izglītības specializāciju nevar konkurēt ar pretendentu, kuram ir bakalaura grāds komunikāciju zinātnē, pat ja pārējos pieredzes punktos vērtējums ir augstāks. Izglītības tieši komunikācijas zinātnē prasības īpatsvars ir neadekvāts attiecībā pret darba pieredzi, zināšanu, t.sk. svešvalodu, vērtējumu. Komunikāciju jautājumi Departamenta darbā ir tikai aptuveni 20 %.

Konkursa sludinājumā norādīta prasība par profesionālo darba pieredzi atbilstoši darbības jomai, kas norāda uz to, ka netiek sagaidīts, ka pretendentam varētu būt pieredze vairāk kā vienā Departamenta darbības jomā. Atbilstoši konkursa nolikumam – lielāka profesionālā pieredze, kas aptver vismaz divas vai visas trīs darbības jomas, nemaz netiek paredzēta un nedod lielāku atbilstības vērtējumu.

Ne rakstiskais darbs (konkursa 2.kārta), ne mutiskā intervija (konkursa 3.kārta) neietvēra jautājumus par līdzšinējo darba pieredzi un sasniegtajiem rezultātiem Departamenta darbības jomās.

Pretendentu izvērtējums parāda, ka pieteicēja un /pers. I/ saņēma vienādu punktu skaitu – 19 katram. Tomēr prasība par bakalaura grādu tieši komunikāciju zinātnē, piemērojot 40 % īpatsvaru, /pers. I/ deva ievērojami lielāku punktu skaitu. Savukārt tam, ka zināšanu pārbaudē par priekšlikumu izstrādi pārskata „Reģionu attīstība Latvijā" komunikācijas pasākumam /pers. I/ ir mazāks punktu skaits un priekšlikumi ir izstrādāti tikai daļēji, kopējā vērtējumā nav nozīmes. Līdz ar to pretendenta pieredzei un praktiskajām zināšanām kopējā vērtējumā ir salīdzinoši maza loma.

[3.3] Nav saprotams pretendentu izvērtējuma 2.2.1.punktā minētais /pers. I/ ieņemamais amats: „no 2010.gada janvāra Aģentūras sabiedrisko attiecību speciālists". Līdz šim /pers. I/ nav bijis ietverts Aģentūras darbinieku sarakstā.

[3.4] Pieteicējai atteikts izsniegt Aģentūras direktora rīkojumu par /pers. I/ iecelšanu amatā, kā arī atteikts izpaust rīkojuma datumu un numuru.

[3.5] 2011.gada 25.marta sanāksmē un 2011.gada 28.aprīļa sanāksmē Aģentūras direktors izplatīja informāciju par /pers. I/ kā potenciālo Departamenta direktoru.

[4] Paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai Aģentūra norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[4.1] Konkursa norises gaita un pretendentu pārbaudes kritēriji ir objektīvi, atbilstoši Aģentūras interesēm un konkursa organizēšanas mērķim. Departamenta direktora amatam izvirzītas prasības, vadoties no 2011.gada 20.aprīlī apstiprinātā Departamenta direktora amata apraksta.

[4.2] Aģentūras direktors 2011.gada 6.jūnijā izveidoja konkursa pretendentu vērtēšanas komisiju, iekļaujot tajā personāla speciālistu (/pers. P/) un speciālistus, kuri pārzina vakantā amata darbības jomas: /pers. R/ – komunikācijas, /pers. S/ – starptautiskā projektu vadība, /pers. T/ – teritoriālā attīstība un projektu vadība, /pers. U/ – teritoriālā attīstība.

[4.3] Valsts civildienesta likuma 9.panta otrās daļas 2.punkts noteic iestādei tiesības pastāvīgi noteikt amata pārbaudes kritērijus. Tas nozīmē, ka iestāde var noteikt ne tikai kritērijus, bet arī kritēriju īpatsvaru kopējā vērtējumā. Iestāde šādu kritēriju izvēlē ir neatkarīga.

Pretendentam izvirzītā prasība – vēlama izglītība komunikāciju zinātnē –norādīta Departamenta direktora amata aprakstā. Tas, ka pretendents ir ieguvis, piemēram, maģistra grādu kādā no zinātnes jomām, pirmkārt, neliecina, ka šis konkrētais pretendents spēs kvalitatīvi pildīt specifiskus amata pienākumus, ja tie, piemēram, nav saistīti ar zinātnes jomu, kurā iegūts akadēmiskais maģistra grāds. Otrkārt, tas neliecina par pretendenta profesionālo potenciālu konkrētu pienākumu izpildē. Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 3.janvāra noteikumu Nr.2 „Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" 2.punktu akadēmiskās izglītības stratēģiskais mērķis ir nodrošināt teorētisko zināšanu un pētniecības iemaņu apguvi, sagatavojoties patstāvīgai zinātniskās pētniecības darbībai izvēlētajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē. Proti, akadēmiskās izglītības uzsvars ir zinātniskā, nevis profesionālā darbība. Ne vienmēr iegūts augstāks akadēmiskais grāds liecina par pretendenta spējām kvalitatīvi pildīt noteiktus amata pienākumus. Līdz ar to augstākā akadēmiskā grāda kritērija izvirzīšana nebūtu objektīva un pastāvētu risks neizvēlēties amatam piemērotāko pretendentu.

[4.4] Kā izriet no 2011.gada 20.aprīlī apstiprinātā Departamenta reglamenta, Departamenta direktora būtiskākie pienākumi ir: 1) vadīt (organizēt, plānot un kontrolēt) departamenta darbu un atbildēt par departamenta uzdevumu veikšanu noteiktajos termiņos un atbilstošā kvalitātē; 2) noteikt departamenta ierēdņu pienākumus, noteikt uzdevumu sadali starp departamenta ierēdņiem un kontrolēt to izpildi. Aģentūras ieskatā zināšanas komunikāciju zinātnē no Departamenta vadības procesu un funkciju viedokļa ir prioritāras salīdzinājumā ar zināšanām starptautisko projektu vadībā vai teritoriālās attīstības pētniecībā. Komunikācijas procesu ietvaros realizētie publicitātes pasākumi skar un ietekmē visas Aģentūras pamatdarbības jomas – Eiropas Savienības struktūrfondu, valsts atbalsta un citu finanšu instrumentu ieviešanu un elektroniskās pārvaldes attīstību. Komunikācijas procesu iestādē nevar vērtēt tikai vienas struktūrvienības funkciju un uzdevumu kontekstā. Aģentūra nepiekrīt pieteicējas piedāvātajam matemātiskajam funkciju un uzdevumu īpatsvaram. Aģentūra nepiekrīt, ka pretendentam ir jāpārzina visas Departamenta darbības jomas.

[4.5] Īpatsvars vērtējumā 40 % tieši izglītības kritērijam ir noteikts atbilstoši valsts civildienesta pārvaldes 2003.gada 4.decembra izstrādātajiem metodiskajiem ieteikumiem „Personāla atlase un konkursa procedūras organizēšana". Šāda kritērija īpatsvaru sadale ir vispārpieņemta prakse valsts pārvaldes rīkotajos amata konkursos.

[4.6] Departaments pilda deviņas pamatfunkcijas, kas noteiktas tā reglamentā. Aģentūra neuzskata, ka vajadzēja izvirzīt kritēriju – pretendentu darbības pieredze katrā Departamenta darbības jomā (jo lielāka pieredze vairākās darbības jomās – jo pretendents iegūst augstāku novērtējumu). Tas būtiski ierobežotu iespējamo pretendentu loku dalībai konkursā. Pieredzi visās Departamenta darbības jomās konkursa laikā nav iespējams kvalitatīvi izvērtēt. Tāpēc, nosakot kritērijus prasībai par līdzšinējo darba pieredzi, Aģentūra par būtisku uzskatīja laika posmu, kurā darba pieredze iegūta.

[4.7] 2010.gada 19.janvārī Aģentūra ar /pers. I/ noslēdza darba līgumu Nr.219, 2010.gada 30.decembrī puses vienojās par grozījumiem līgumā un 2011.gada 14.jūnijā – par /pers. I/ darba attiecību izbeigšanu. /pers. I/ bija pieņemts darbā Elektronisko pakalpojumu departamenta Elektronisko pakalpojumu projektu nodaļas sabiedrisko attiecību speciālista (ārštata) amatā uz noteiktu laiku (no 2009.gada 19.janvāra līdz 2011.gada 30.jūnijam).

[4.8] Pieteicēja vērsās pie Aģentūras personāla speciālista un vēlējās iegūt rīkojumu par /pers. I/ iecelšanu amatā, norādot, ka tas nepieciešams pieteicējas tiešo amata pienākumu pildīšanai. Pieprasījuma dienā pats /pers. I/ ar rīkojumu nebija iepazīstināts, tāpēc Aģentūras darbiniece pieteicējai rīkojumu neizsniedza un izskaidroja atteikuma iemeslus.

[5] Paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai Ministrija norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[5.1] Ministrijas kompetencē ir pārbaudīt lēmuma tiesiskumu attiecībā uz to, vai pretendentam bija iespēja vienlīdzīgi ar citiem pretendentiem piedalīties konkursā un saņemt objektīvu novērtējumu. Savukārt tas, kādēļ tiek izvirzītas attiecīgās prasības, un pretendentu atbilstības katrai prasībai vērtējuma īpatsvars ir attiecīgā konkursa organizētāja kompetencē. Augstāka iestāde nav tiesīga dot tiešus rīkojumus tās pārraudzībā esošai iestādei konkursa ietvaros pretendentu atlasē uz vakantu ierēdņa amatu.

[5.2] Arī citos konkursos uz ierēdņu amatiem izglītība konkrētajā jomā un attiecīgā pretendenta vērtējuma tieši par iegūto izglītību procentuālais punktu skaits tiek uzskatīts par prioritāru.

[6] Paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai trešā persona /pers. I/ norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[6.1] /pers. I/ Departamenta direktora amata konkursam pieteicās, jo uzskatīja, ka atbilst izvirzītajām prasībām. Turklāt no 2010.gada 19.janvāra /pers. I/ ieņēma Aģentūras Elektronisko pakalpojumu projektu nodaļas sabiedrisko attiecību speciālista (ārštata) vietu un ieguva pozitīvu pieredzi.

Amata konkursam izvirzītie vērtēšanas kritēriji un to īpatsvars kopējā vērtējumā atbilda Departamenta direktora amata darbības specifikai. Būtiskākās aktivitātes Departamenta ikdienas darbā ir saistītas tieši ar komunikācijas jautājumiem un Departamenta darba organizēšanu.

[6.2] /pers. I/ ir viens no vairākiem simtiem Latvijas augstskolu absolventu, kuri ieguvuši augstāko izglītību komunikāciju zinātnē un kuri varēja pretendēt uz amata konkursu. /pers. I/ zināms, ka viņš nebija vienīgais konkursa pretendents, kurš bija ieguvis izglītību komunikāciju zinātnē. Tas apliecina to, ka konkursa prasības objektīvi nesašaurināja pretendentu loku un nedeva kādas priekšrocības kādam konkrētam pretendentam.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 24.februāra spriedumu pieteikums apmierināts un Lēmums atcelts. Spriedums pamatots šādi.

[7.1] Aģentūra 2011.gada 6.maijā ar rīkojumu Nr.33 apstiprināja nolikumu „Atklāta konkursa nolikums pretendentu atlasei uz Aģentūras Departamenta direktora amatu" (turpmāk – nolikums), kas nosaka atklāta konkursa organizēšanas un norises kārtību (1.punkts).

Nolikuma pielikumā norādīti Departamenta direktora amata pretendentu vērtēšanas kritēriji. Kritēriji izvirzīti, pamatojoties uz Valsts civildienesta likuma 9.panta otrās daļas 2.punktu.

Minētā likuma 9.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka pretendentu atbilstību vakantā ierēdņa amata aprakstā izvirzītajām prasībām izvērtē, ievērojot attiecīgā ierēdņa amata pārbaudes kritērijus, kurus ierēdņu amatiem nosaka attiecīgā iestāde.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 31.marta noteikumiem Nr.288 „Valsts reģionālās attīstības aģentūras nolikums" (turpmāk – Noteikumi Nr.288) Aģentūra ir reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde (1.punkts). Aģentūras darbu vada Aģentūras direktors (8.punkts). Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta pirmo daļu tiešās pārvaldes iestādes vadītājs organizē iestādes funkcijas pildīšanu un atbild par to, vada iestādes administratīvo darbu, nodrošinot tā nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu. Šī panta otrā daļa paredz, ka gadījumā, ja normatīvajā aktā nav noteikts citādi, iestādes vadītājs pārvalda iestādes finanšu, personāla un citus resursus; nosaka iestādes pārvaldes amatpersonu un darbinieku pienākumus; ieceļ amatā un atbrīvo no tā amatpersonas, pieņem darbā un atlaiž no tā darbiniekus (..).

Valsts pārvaldes iekārtas likums ir piešķīris iestādes vadītājam rīcības brīvību iestādes darba organizēšanā, personāla atlasē un pienākumu noteikšanā. Tā kā Aģentūras direktora virsuzdevums ir vadīt iestādes darbu, tad šī pienākuma izpilde ietver tiesības izvirzīt darbiniekiem tādas prasības, kas vadītāja ieskatā pēc iespējas labāk sasniegs Aģentūras darba mērķi.

[7.2] Tomēr, nododot tiesas pārbaudei iestādes pieņemto lēmumu par personas iecelšanu amatā, iestādes argumentācijai par izdarīto izvēli ir jābūt tādai, lai tiesa spētu to pārbaudīt un dot tai savu vērtējumu. Pretējā gadījumā iestāde pārkāptu Valsts pārvalde

iekārtas likuma 10.pantā nostiprinātos valsts pārvaldes principus, Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 9.pantā nostiprināto patvaļas aizlieguma principu, un iestādes rīcības atbilstību sabiedrības interesēm nebūtu iespējams pārbaudīt.

Tāpēc tiesa pārbaudījusi Departamenta direktora amata pretendentu vērtēšanas kritērijus tiktāl, ciktāl tiesai ir iespējams objektīvi novērtēt to atbilstību vispārējiem principiem, saprāta atziņām un loģikas likumiem.

[7.3] Departamenta direktora amata pretendentu vērtēšanas pirmais kritērijs ir: „akadēmiskā bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība". Šīs prasības izpilde kopvērtējumā veido 40 % īpatsvaru (nolikuma pielikuma 1.punkts).

Ja ir iegūts akadēmiskais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība komunikāciju zinātnē, tas dod 3 punktus.

Ja ir iegūts akadēmiskais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, kas nav iegūta komunikāciju zinātnē, tas dod 2 punktus.

Ja nav iegūta augstākā izglītība, tas dod 0 punktus.

Tas nozīmē, ka akadēmiskais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība komunikāciju zinātnē dod: 3 X 40 = 120, bet akadēmiskais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība dod: 2 X 40 = 80.

Tā kā kritērija „akadēmiskā bakalaura grāda vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība" vērtēšanā atšķirības starp kritērija izpildi veido 40 % punktu starpību, tad tie ir jāaplūko tuvāk. Nolikuma pielikuma 1.punktā norādīts:

ja ir iegūts akadēmiskais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība komunikāciju zinātnē, tas dod 3 punktus vai 3 X 40 = 120 punktus kopvērtējumā;

ja ir iegūts akadēmiskais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, kas nav iegūta komunikāciju zinātnē, tas dod 2 punktus vai 2 X 40 = 80 punktus kopvērtējumā.

Atšķirība ir tā, ka pirmajā gadījumā personai ir iegūta izglītība komunikāciju zinātnē.

Tiesai jānoskaidro, vai iestāde pamatoti pretendentu izglītības kritērija vērtēšanā piešķīrusi 40 % punktu priekšrocību personai, kurai ir izglītība komunikāciju zinātnē.

[7.4] Aģentūra 2011.gada 10.maijā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" Nr.71 izsludināja konkursu uz Departamenta direktora amata vietu un publicēja amatam izvirzītās prasības. Publikācijā ir norādīts, ka amata pretendentam ir izvirzīta prasība – akadēmiskā bakalaura grāda izglītība vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, vēlams komunikāciju zinātnē.

No sludinājuma izriet, ka iestāde izglītības jomā ir izvirzījusi prasību – akadēmiskā bakalaura grāda izglītība vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība. Savukārt izglītību komunikāciju zinātnē lietojusi *vēlamā* formā. Tiesas ieskatā minētais nepamato iestādes izšķiršanos izglītības kritērija vērtēšanā piešķirt būtisku – 40 % punktu – priekšrocību personai, kurai ir izglītība komunikāciju zinātnē.

[7.5] Lietas materiālos ir Departamenta 2011.gada 20.aprīļa reglaments, kas noteic, ka departamenta struktūru veido Informācijas analīzes un pētniecības nodaļa (5.1.punkts) un Starptautiskās sadarbības projektu nodaļa (5.2.punkts). Departamenta uzdevumi (no 8.1., 8.2.punkts) ietver gan komunikācijas nodrošināšanu, gan veikt informācijas analīzi un pētniecību, gan starptautisko sadarbību. Lietas materiālos ir Departamenta 2011.gada 20.aprīļa direktora amata apraksts. Departamenta direktora amata pienākumos kā pirmais minēts pienākums vadīt (organizēt, plānot un kontrolēt) departamenta darbu (5.1.punkts). Līdzīgs pienākums ir minēts arī citu departamentu direktoru amatu aprakstos, tāpēc tiesas ieskatā minētais pienākums nav uzskatāms par īpašu tikai Departamenta direktora amatam. Arī departamenta direktora pienākums noteikt departamenta ierēdņu pienākumus (5.2.punkts) nav uzskatāms par tādu, kura veikšanai būtu nepieciešama akadēmiskā izglītība komunikāciju zinātnē. Departamenta direktora amata pienākumi attiecas gan uz komunikācijas nodrošināšanu, gan informācijas analīzi un pētniecību, gan starptautisko sadarbību.

Tādējādi ne Departamenta reglaments, ne Departamenta direktora amata apraksts nepamato iestādes izšķiršanos izglītības kritērija vērtēšanā piešķirt būtisku – 40 % punktu – priekšrocību personai, kurai ir izglītība komunikāciju zinātnē.

[7.6] Aģentūra uzskata, ka izglītība komunikāciju zinātnē ir būtisks apstāklis, lai Departamenta funkcijas varētu veikt kvalitatīvi. Tas ir vienīgais departaments, kuram uzdoti komunikāciju pienākumi.

Tiesa atzinusi, ka iestādes vadītājs var uzskatīt kādas iestādes funkcijas par prioritārām attiecībā pret citām funkcijām. Tāpat iestādes vadītājs var izvēlēties, kādām ierēdņu iemaņām un zināšanām dodama priekšroka. Tomēr tas vien, ka iestādes pārstāvis tā uzskata, nav pietiekami. Saskaņā ar APL 161.panta pirmo daļu administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Tāpēc tiesa skatījusi iestādes paskaidrojumus kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem. Aģentūras pārstāvja paskaidrojumi nav apstiprinājušies ar citiem lietā pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem.

[7.7] Lai analizētu izglītības kritērija vērtējumu, tiesa aplūkojusi citus Departamenta direktora pretendentu vērtēšanas kritērijus. Redzams, ka ir vēl cits kritērijs, kas arī kopvērtējumā veido 40 % īpatsvaru – darba pieredze (nolikuma pielikuma 2.punkts). Kritērija „darba pieredze" 40 % īpatsvars tā ietvaros ir sadalīts sīkāk: pieredze vadošā amatā valsts, pašvaldības vai privātajā sektorā veido 13,33 %, pieredze darbā valsts vai pašvaldības iestādē veido 13,33 % īpatsvara, darba pieredze atbilstoši Departamenta darbības jomai veido 13,33 % īpatsvara. Arī katra minētā sīkākā sadalījuma ietvaros ir paredzēta punktu gradācija atkarībā no tā, cik gadi ir darba pieredzes – vairāk par 5 gadiem (3 punkti), 3 – 5 gadi (2 punkti), līdz 3 gadiem (1 punkts), nav pieredze (0 punktu). Tas nozīmē, ka starp personu, kas ir strādājusi vairāk par 5 gadiem (3 x 13,33 = 39,33), un personu, kas ir strādājusi 4 gadus (2 x 13,33 = 26,66), kopvērtējumā pārsvarā neveidos 40 %, bet gan tikai 13,33 %.

Tādējādi kritērija „darba pieredze" vērtēšana tomēr atšķiras no kritērija „akadēmiskā bakalaura grāda vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība" vērtēšanas, un tāpēc tie nav salīdzināmi.

Savukārt citi kritēriji – „zināšanas par departamenta darbības jomas jautājumiem – starptautiskā projektu vadība, komunikācijas, teritoriālā attīstība" – kopvērtējumā veido 15 %, un kritērijs „svešvalodu zināšanas" kopvērtējumā veido 5 %. Arī kritērijs „zināšanas par departamenta darbības jomas jautājumiem – starptautiskā projektu vadība, komunikācijas, teritoriālā attīstība" 15 % īpatsvars tā ietvaros ir sadalīts sīkāk, kas veido vai nu 10 % vai 5 % īpatsvaru.

Tas nozīmē, ka tikai kritērija „akadēmiskā bakalaura grāda vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība" vērtēšanā atšķirības starp kritērija izpildi veido 40 % punktu lielu starpību.

Tomēr ar lietā esošajiem materiāliem nav pamatota iestādes izšķiršanās izglītības kritērija vērtēšanā piešķirt tik būtisku – 40 % punktu – priekšrocību personai, kurai ir izglītība komunikāciju zinātnē. Tieši pretēji, tiesa konstatējusi pretrunas starp laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" publicēto sludinājumu, kur norādīta vēlama izglītība komunikāciju zinātnē, un Aģentūras pārstāvju tiesas sēdē pausto komunikācijas zināšanu nozīmīgumu. Tāpēc iestādes sniegtie argumenti neattaisno izglītības kritērijam noteikto vērtējumu. Ja iestāde vēlējās piešķirt nozīmi tam, ka persona ir ieguvusi izglītību komunikāciju zinātnē, šis mērķis būtu sasniedzams ar citiem, piemērotākiem līdzekļiem. Proti, arī kritērija „akadēmiskā bakalaura grāda vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība" novērtējumu, līdzīgi kā tas ir izdarīts ar citiem kritērijiem, sadalīt sīkāk. Tas proporcionāli piešķirtu nozīmi tam, ka ir iegūta specifiska izglītība, tomēr neveidotu nesamērīgi lielas priekšrocības.

[7.8] Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka iestāde nepamatoti pretendentu izglītības kritērija vērtēšanā piešķīrusi 40 % punktu priekšrocību personai, kurai ir izglītība komunikāciju zinātnē.

[7.9] Lietas materiālos ir pretendentu izvērtējums, no kura izriet, ka pieteicēja un /pers. I/ ir saņēmuši vienādu punktu skaitu – 19 katram. Tomēr prasība par izglītību komunikāciju zinātnē, piemērojot 40 % īpatsvaru, /pers. I/ deva ievērojami lielāku punktu skaitu.

No minētā secināms, ka nepamatota kritēriju noteikšana pretendentu izglītības vērtēšanā varēja ietekmēt konkursa rezultātus.

[7.10] Pieteicēja uzskata, ka nepamatota pretendentu izglītības vērtēšanas kritērija noteikšana bija apzināta, lai /pers. I/ iegūtu amatu. Vēl pirms konkursa izsludināšanas Aģentūras direktors /pers. Z/ liecinieku klātbūtnē iepazīstināja Aģentūras darbiniekus ar /pers. I/ kā nākamo Departamenta direktoru.

Tiesa sēdē uzklausītas liecinieku – /pers. A0/ un /pers. AA/ – liecības.

[7.10.1] /pars. AO/ norādīja, ka 2011.gada 25.marta sanāksmē neesot piedalījusies. 2011.gada 28.aprīļa sanāksmē Aģentūras direktors izskaidroja jauno pārstrukturizāciju. Viņš stāstīja, ka tiks apvienotas nodaļas, izveidots departaments. Sanāksmes dalībnieki jautāja, kāpēc. Viņš skaidroja, ka funkcijas jāpārdala, lai uzlabotu, efektivizētu darbu Sadarbības un komunikāciju nodaļai ar Pētniecības daļu. /pars. AO/ strādāja ar starptautiskiem projektiem, vaicāja, kāds būs ieguvums viņai kā projektu cilvēkam, direktors teica, ka projektu ziņā ieguvumi varētu arī nebūt. Viens no kolēģiem jautāja, vai jaunais departamenta direktors būs /pers. I/. Direktors apstiprināja, ka jā, tas būs /pers. I/. Viņš varbūt neteica, ka „Jā, tas būs /pers. I/", bet viņš teica „Jā". /pers. AO/ prasīja, kāda ir viņa pieredze, kas ļautu domāt, ka viņš būs piemērots. Viņš esot vadījis lielas iestādes struktūrvienību, nav pamata domāt, ka viņš varētu būt slikts kandidāts. To /pers. AO/ diezgan precīzi atceras.

[7.10.2] /pers. AA/ norādīja, ka 2011.gada 25.martā nodaļas vadītāja bija sanāksmē pie direktora, viņa aizkavējās ilgu laiku. Pēc tam atnāca diezgan sadrūmusi. Tad sākās darbs. Protams, bija kaut kādi komentāri par sanāksmi, kas tajā piedalījās. Pats sanāksmē neesot piedalījies. 2011.gada28.aprīļa sanāksme, ja nekļūdās, bijusi direktora iniciēta sapulce tieši nodaļai, lai izskaidrotu reorganizācijas ideju. Protams, sanāksmes dalībniekus interesējis jautājums, kas būs jaunizveidotā departamenta vadītājs, bijusi arī par to runa. Beigās no /pers. AC/ izskanējis jautājums, vai /pers. I/ būšot departamenta direktors, uz ko Aģentūras direktors atbildējis apstiprinoši –, ka jā. Ar to visiem viss bijis skaidrs, kāda ir iespējamā nākotne, ar kādu vadītāju būs jāstrādā.

[7.10.3] Aģentūras direktors /pers. Z/ tiesas sēdē norādīja, ka 2011.gada 25.marta sanāksmes konkrētas sarunas precīzi teikumos neatceras. Pieļauj, ka varēja teikt, jā – /pers. I/ ir informējis, ka pieteicies konkursam. Atceras, ka tanī brīdī runājis par Aģentūras reorganizāciju un runājis par konkursiem. 2011.gada 25.martā /pers. Z/ noteikti nevarēja teikt tādās kategorijās, ka /pers. I/ ir departamenta direktors.

[7.10.4] Tiesas sēdēs /pers. I/ minēja – kā jaunais departamenta direktors ticis iepazīstināts ar Aģentūras darbiniekiem 2011.gada 20.jūlijā, varbūt arī pirms tam. Neko nevar teikt par sanāksmēm, kur būtu iepazīstināts kā jaunais departamenta direktors. Precīzi neatceras 2011.gada 25.marta sanāksmes datumu.

Izvērtējot liecinieku sniegtās liecības, Aģentūras direktora /pers. Z/ paskaidrojumu un /pers. I/ paskaidrojumu, tiesa uzskatījusi, ka varētu būt situācija, ka direktors jau priekšlaicīgi ir iepazīstinājis darbiniekus ar /pers. I/ kā jauno Departamenta direktoru. Tomēr šādu Aģentūras direktora rīcību nevar uzskatīt par viennozīmīgu apliecinājumu tam, ka konkursā arī uzvarēs /pers. I/. Tiesa uzskatījusi, ka šāds arguments pats par sevi nevar kalpot kā pierādījums tam, ka iestāde pretendentu vērtēšanā ir noteikusi kritēriju kādas vienas personas interesēs. Tomēr, tā kā tiesa jau secināja, ka iestāde nepamatoti pretendentu izglītības kritērija vērtēšanā piešķīrusi 40 % punktu priekšrocību personai, kurai ir izglītība komunikāciju zinātnē, tad tiesa piešķīrusi vērību Aģentūras vadītāja rīcībai. Šai rīcībai ir jābūt tādai, lai tā veicinātu ikvienas personas uzticību amatpersonu pieņemto lēmumu objektivitātei, arī gadījumā, ja personai ir jārēķinās ar sev negatīvu administratīvo aktu. Tas izriet no principa, ka valsts pārvaldei nav savu interešu (Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta ceturtā daļa).

[7.11] Tādējādi tiesa secinājusi, ka Lēmums ir prettiesisks un tādēļ atceļams, un pieteikums apmierināms. Tiesa arī norādījusi, ka tā procesuālās ekonomijas nolūkā nav vērtējusi citus pieteicējas argumentus.

[8] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 28.februāra papildspriedumu noteikts, ka Lēmums uzskatāms par atceltu ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 24.februāra sprieduma spēkā stāšanās dienu, kā arī Latvijas Republikai uzlikts pienākums atlīdzināt pieteicējai valsts nodevu Ls 20.

[9] Aģentūra iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 24.februāra spriedumu un 2012.gada 28.februāra papildspriedumu, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[9.1] Tiesa nav norādījusi, kādus normatīvos aktus vai vispārējos tiesību principus Ministrija pārkāpusi, pieņemot Lēmumu, un Aģentūra – organizējot amata konkursu un pieņemot lēmumu par tā rezultātiem.

[9.2] Aģentūra, izstrādājot amata konkursa pārbaudes kritērijus, ņēma vērā un analizēja arī esošo (uz konkursa prasību izstrādes brīdi) personāla kapacitāti un kvalifikāciju. Aģentūra definēja pārbaudes kritērijus, lai atbilstoši Departamenta funkcijām un direktora amata pienākumiem izvēlētos pretendentu ar piemērotāko izglītību un darba pieredzi.

Departaments izveidots uz Analīzes un pētniecības koordinācijas nodaļas un Starptautisko projektu un komunikācijas nodaļas personāla bāzes. Tā kā tikai vienam Aģentūras ierēdnim uz amata konkursa izsludināšanas brīdi bija izglītība komunikācijas jomā, secināts, ka Aģentūrai nav pietiekamas zināšanu kapacitātes tieši komunikāciju jomā un to ir nepieciešams stiprināt.

Tiesa tikai vispārīgi secinājusi, ka Departamenta direktora pienākumi attiecas gan uz komunikācijas nodrošināšanu, gan informācijas analīzi un pētniecību, gan starptautisko sadarbību. Departamenta direktora amata apraksts paredz vairākus amata pienākumus, kuru izpildē augstākā izglītība komunikāciju zinātnē ir vēlama un var būtiski veicināt amata pienākumu kvalitatīvāku izpildi.

Proti, vismaz deviņi Departamenta direktora pienākumi tieši saistīti ar komunikāciju jomu vai arī to izpildē būtu vēlamas zināšanas komunikāciju jomā; 14 pienākumi ir saistīti ar Departamenta personāla vadību un darba organizāciju, kuru izpildē būtiska loma ir attiecīgās amatpersonas vadītprasmei un pieredzei vadošā amatā; četri pienākumi ir saistīti ar pētniecības un informācijas analīzes jautājumiem reģionālās attīstības politikas jomā; kā arī 13 specifiski pienākumi, kas nav paredzēti citu departamenta direktoru amata aprakstos un no kuriem deviņi pienākumi ir tieši saistīti ar komunikācijas jomu.

Neatkarīgi no tā, kura struktūrvienība rīko kādu ārēju komunikācijas pasākumu (semināru, konferenci, t.sk. preses, apmācību), Departaments ir vienīgā struktūrvienība, kas iesaistās pilnīgi visos ar šo pasākumu organizēšanu saistītajos procesos (nodrošina notikumu norisi, veic ārējo komunikāciju pasākumu popularizēšanu, nodrošina komunikāciju ar pasākumu dalībniekiem).

Departaments organizē komunikāciju pasākumus gan par struktūrfondu jautājumiem, gan par e-pārvaldes jautājumiem, gan elektronisko iepirkumu jautājumiem, gan arī par pētniecības jautājumiem un starptautiskajiem projektiem, kā arī nodrošina visu komunikāciju ar mēdijiem.

[9.3] Aģentūra piekrīt tiesas veiktajiem matemātiskajiem aprēķiniem, taču nesaprot tās apsvērumus par to, ka starp konkursa atlases kritēriju noteikšanu un konkursa sludinājumu ir konstatējamas pretrunas.

Tā kā Aģentūrai Departamenta direktora amatam primārā bija izglītība tieši komunikāciju zinātnē, tad tā arī norādīta sludinājumā. Kritēriju īpatsvara sadale, kas piemērota Aģentūras rīkotajā konkursā, ir vispārpieņemta prakse valsts pārvaldes rīkotajos amatu konkursos.

Pastāvēja iespēja, ka potenciālais pretendents, neiegūstot maksimālo punktu skaitu (120) izglītības kritērijā, līdzvērtīgu maksimālo punktu skaitu varēja iegūt darba pieredzes kritērijā.

Tiesa izglītības kritēriju un tā īpatsvaru kopējā vērtējumā vērtējusi tikai kontekstā ar divu – pieteicējas un /pers. I/ – pretendentu iegūto izglītību, kaut gan amata konkursā piedalījās 14 pretendenti. Tiesa nav vērtējusi tos lietā esošos materiālus, kas skar citus amata konkursa pretendentus un kuru izvērtēšana ļautu tai iegūt objektīvāku priekšstatu par konkursa norisi un tajā izvirzītajiem vērtēšanas kritērijiem.

Piemēram, maksimālo punktu skaitu izglītības kritērijā ieguva trīs pretendenti (t.sk. /pers. I/); maksimālo punktu skaitu kritērijā „darba pieredze vadošā amatā" ieguva pieci pretendenti (t.sk. nebija ne pieteicēja, ne /pers. I/); kā arī maksimālo punktu skaitu kritērijā „darba pieredze valsts pārvaldē" ieguva septiņi pretendenti.

Tiesa nav konstatējusi, ka izvirzītie kritēriji ir nesamērīgi ar amata konkursa organizēšanas mērķi un ka tie nepamatoti ierobežo kādas personas dalību amata konkursā, līdz ar to nevarēja atzīt, ka vērtēšanas kritēriju īpatsvars noteikts neobjektīvi.

[9.4] Valsts pārvaldes iekārtas likums un Valsts civildienesta likums piešķīris iestādei tiesības organizēt iestādes personāla resursu pārvaldību, t.sk. noteikt amatpersonas amata pienākumus un kārtību, kādā amatpersonas tiek ieceltas amatā, kā arī pārbaudes kritērijus pretendentu atbilstības izvērtēšanai vakantā ierēdņa amata aprakstā izvirzītajām prasībām. No nolēmumiem administratīvajā lietā Nr.A42964309 secināms, ka tiesa ir atzinusi iestādes rīcības brīvību institucionālās uzbūves jautājumos un ka jautājumos, kas attiecas uz institucionālās sistēmas organizāciju, iestādes rīcība nav pakļauta tiesas kontrolei, jo pretējā gadījumā tiktu pārkāpts varas dalīšanas princips. Aģentūras ieskatā minēto var attiecināt arī uz iestādes rīcību, pārvaldot personāla resursus un nosakot kārtību ierēdņu iecelšanai amatā.

[10] Ministrija iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 24.februāra spriedumu un 2012.gada 28.februāra papildspriedumu, pamatojoties uz tādiem pašiem apsvērumiem, kādi izteikti Aģentūras apelācijas sūdzībā.

Papildus norādīts, ka Noteikumu Nr.288 4.6., 4.8., 4.13., 4.14., 4.15., 4.18., kā arī 4.20.punkts, bet ne tikai, nosaka tādus Aģentūras

uzdevumus, kuru pilnvērtīga īstenošana bez kvalitatīviem komunikāciju pasākumiem nav iespējama. Arī kvalitātes vadības sistēmas audita ietvaros konstatēts, ka komunikācijas jautājumi Aģentūrā netiek risināti pietiekamā kvalitātē. Tādējādi sabiedrības interesēs ir pilnveidot iestādes īstenoto komunikāciju, tostarp arī ieceļot attiecīgajā ierēdņa amatā komunikācijas jautājumos kompetentu personu.

Šie apstākļi bija pamats atsevišķu struktūrvienību reorganizācijai Aģentūrā, izveidojot Departamentu un akcentējot tieši komunikācijas jautājumus. Turklāt šī priekšrocība noteikta jau 2011.gada 6.maijā ar Aģentūras direktora rīkojumu Nr.33 apstiprinātajā nolikumā.

[11] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai pieteicēja norāda, ka Aģentūras un Ministrijas apelācijas sūdzības ir nepamatotas un noraidāmas, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[11.1] Tiesa, izskatot lietu, vadījusies no APL un Valsts pārvaldes iekārtas likumā paredzētajām tiesību normām un tiesību zinātnē nostiprinātajiem tiesību principiem. Savukārt Aģentūra pārkāpusi būtiskākos Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā nostiprinātos pamatprincipus, kā arī APL 9.pantā paredzēto patvaļas aizlieguma principu.

[11.2] Laikā, kad pieteicēja atradās Aģentūras Starptautisko projektu un komunikācijas nodaļas vadītājas amatā, t.i., līdz 2011.gada 4.augustam, kvalitātes vadības sistēmas audita ziņojumā nebija konstatēts, ka komunikācijas jautājumi Aģentūrā netiek risināti pietiekamā kvalitātē. Arī ikgadējā ierēdņa novērtēšanā pēdējos četrus gadus pieteicēja no sava tiešā vadītāja saņēma visaugstāko „A" novērtējumu.

Pretendentu praktiskā uzdevuma izpildes rezultāti par komunikāciju jautājumiem /pers. I/ bija sliktāki nekā divām citām pretendentēm. Līdz ar to Aģentūra, izveidojot pretendentu vērtēšanas sistēmu, pieļāva, ka komunikāciju jautājumos profesionāli vājākais pretendents var uzvarēt amata konkursā tikai tāpēc, ka noteicošais kritērijs ir formāla bakalaura izglītība komunikācijas zinātnē, nevis reālās prasmes.

[11.3] Informācija par Aģentūras direktora lēmumu veikt struktūrvienību reorganizāciju izplatīta vienlaikus ar informāciju par /pers. I/ kā šīs struktūrvienības vadītāju. Lietas materiāli un pirmās instances tiesas sēdē sniegtās liecinieku liecības nepārprotami norāda uz amata konkursa formalitāti, jo tā rezultāti bija zināmi jau iepriekš.

2010.gada nogalē īstenotā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta „Aģentūras kvalitātes vadības sistēmas pilnveide atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labas pārvaldības principiem" ietvaros vērsta uzmanība uz nepieciešamību nodalīt iestādes pamatprocesus no iestādes atbalsta funkcijām. Taču Aģentūras direktora rīcība, pievienojot komunikācijas funkcijas (t.i., iestādes atbalsta funkcijas) pētniecības funkcijai (t.i., iestādes pamatprocesam), ir nekompetenta un iepriekš „noskatītam" pretendentam mākslīgi jaunas štata vietas radoša.

[11.4] Apelācijas sūdzībā norādītais ir pretrunā ar Aģentūras iepriekš paskaidrojumos tiesai norādīto, ka apstāklis, ka pretendents ir ieguvis, piemēram, maģistra grādu kādā no zinātnes jomām, neliecina, ka šis konkrētais pretendents spēs kvalitatīvi pildīt specifiskus amata pienākumus, ja tie, piemēram, nav saistīti ar zinātnes jomu, kurā iegūts akadēmiskais maģistra grāds, kā arī neliecina par pretendenta profesionālo potenciālu konkrētu pienākumu izpildē. Tikpat labi šo apgalvojumu var attiecināt arī uz pretendenta ar bakalaura grādu komunikāciju zinātnē spēju veikt specifiskus amata pienākumus citās departamenta darbības jomās, piemēram, pētniecībā un starptautisko projektu vadībā.

[11.5] Lai gan Aģentūra komunikācijas izglītības būtiskumu pamato ar to, ka viens no amata pienākumiem ir nodrošināt atbilžu sniegšanu par Departamenta kompetencē esošajiem jautājumiem, tomēr parasti šāds pienākums ir visu departamenta vadītāju amata pienākumos. Piemēram, atbildi par starptautisko projektu jautājumiem gatavo attiecīgā projekta vadītājs.

Attiecībā uz pienākumu pārstāvēt Aģentūras viedokli Departamenta kompetencē esošajos jautājumos norādīts, ka parasti iestādes speciālisti piedalās darba grupās atbilstoši to kompetencei, un Departamenta direktoram ir jāpārzina arī starptautisko projektu un pētniecības jautājumu specifika.

Labas komunikācijas prasmes ir pamatprasība gandrīz jebkura līmeņa ierēdņa amatam. Zināšanas komunikācijās iespējams apgūt ne tikai, iegūstot bakalaura grādu, bet arī praktiskajā darbā vai profesionālās apmācības kursos.

[11.6] Nolēmumi lietā Nr.A42964309 nav attiecināmi uz izskatāmo lietu, jo tie attiecas uz gadījumu, kad ministrija ir veikusi būtisku centrālā aparāta samazinājumu, kura ietvaros ievērojami samazināts štata vietu skaits. Savukārt Aģentūra neveica būtisku iestādes reorganizāciju (neveica iestādes struktūras optimizāciju), bet radīja tikai jaunu struktūrvienību ar papildu (jaunu) amata vietu. Izskatāmajā lietā vērtējams amata konkursa procedūras norises tiesiskums, nevis institucionālās sistēmas organizācija valsts pārvaldē (Aģentūrā).

Lai gan neatkarības princips ir būtisks valsts pārvaldes funkciju nodrošināšanā, tomēr to nedrīkst vērtēt augstāk par citiem nozīmīgiem Valsts pārvaldes iekārtas likumā nostiprinātajiem personas tiesības aizstāvošajiem pamatprincipiem, piemēram, valsts pārvaldes darbs sabiedrības interesēs u.c.

Kā atzīts tiesas nolēmumā lietā Nr.A42654808, ar tiesību normām iestādei piešķirtā plašā rīcības brīvība nenozīmē iestādes tiesības pieņemt patvaļīgu lēmumu. Tiesa nevar principiāli norobežoties no kontroles pār iestādes apsvērumu tiesiskumu tikai tāpēc, ka iestādes rīcības brīvība ir ļoti plaša.

[11.7] Apelācijas sūdzībās nav sniegts ne Aģentūras, ne Ministrijas viedoklis par pirmās instances tiesas sēdē liecinieku sniegtajām liecībām.

[12] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai trešā persona /pers. I/ norāda, ka Aģentūras un Ministrijas apelācijas sūdzības ir pamatotas un pilnībā apmierināmas. /pers. I/ pievienojas abu iestāžu izteiktajam viedoklim.

[13] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai Aģentūra norāda, ka pievienojas Ministrijas apelācijas sūdzībā paustajam viedoklim.

[14] Tiesas sēdē atbildētājas pusē pieaicināto iestāžu pārstāvji apelācijas sūdzības uzturēja, pieteikumu neatzina uz Lēmumā minētajiem motīviem.

Pieteicēja apelācijas sūdzības neatzina, uzturēja pieteikumu uz tajā norādītajiem argumentiem.

Trešās personas pārstāve pauda viedokli, ka apelācijas sūdzības ir pamatotas, bet pieteikums – nepamatots.

Motīvu daļa

[15] Uzklausījusi administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka Aģentūras un Ministrijas apelācijas sūdzības ir pamatotas, bet pieteikums ir noraidāms.

[16] Apgabaltiesa secina, ka lietā pieteikuma priekšmets ir Lēmuma jeb administratīvā akta par konkursa uzvarētāja iecelšanu amatā, kas ir administratīvais akts ar ilgstošu iedarbību, atcelšana, bet lietā galvenais pārbaudāmais apstāklis ir tieši konkursa procedūras un norises tiesiskums (*sal. sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2007.gada 6.jūlija spriedumu lietā Nr.SKA-136/2007*).

Tiesai, vērtējot lēmumu par valsts civildienesta ierēdņa iecelšanu amatā, ir jāpārbauda šā lēmuma pieņemšanas procedūra un pretendentiem izvirzītie kritēriji tiktāl, cik tie attiecas uz tiesību normu pareizu piemērošanu iestādes darbībā. Tiesa nevar iestādes vietā izdarīt izvēli par konkrētajam amatam piemērotāko pretendentu, jo tiesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā izdarīt lietderības apsvērumus (*sal. sk. turpat, 17.punktu, kā arī Augstākās tiesas 2004.gada 26.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-179 12.punktu, 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-120 7.punktu, 2006.gada 21.marta sprieduma lietā Nr.SKA-57 7.punktu*).

[17] Pieteicējas galvenie argumenti ir vērsti uz to, ka nolikumā nav paredzēts augstāks vērtējums pretendentam ar augstāku akadēmisko grādu; ka nolikumā augstāks vērtējums noteikts akadēmiskā bakalaura grādam tieši komunikācijas zinātnē iepretim citām zinātnēm; ka konkursa uzvarētājs bijis zināms jau pirms konkursa rezultātu apstiprināšanas un ka faktiski konkurss bijis formāls.

[18] Kā redzams no lietas materiāliem, secīgi 2011.gada 20.aprīlī Aģentūras direktors apstiprināja Departamenta direktora amata aprakstu un 6.maijā – atklāta konkursa uz šo amatu nolikumu, 10.maijā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" publicēts sludinājums par atklātu konkursu; pieteikšanās uz amatu beidzās 20 dienas pēc publikācijas; 16.jūnijā konkursa komisija par labāko kandidātu atzina /pers. I/, ņemot vērā viņa iegūto visaugstāko procentu skaitu; 6.jūlijā Aģentūras direktors izdeva rīkojumu par /pers. I/ iecelšanu amatā, kas atstāts negrozīts ar Lēmumu.

Pārbaudot Lēmuma pieņemšanas procedūru, apgabaltiesa to atzīst par tiesisku. Iestāde ir ievērojusi Valsts civildienesta likumā un uz tā pamata izdotajos tiesību aktos ietverto regulējumu. Attiecībā uz Lēmuma pieņemšanas procedūru apgabaltiesa nerod apstiprinājumu pieteicējas viedoklim, ka konkurss ir bijis formāls un „pielāgots" vienam pretendentam. Gan amata apraksts, gan konkursa nolikums ir apstiprināts, pirms tika izsludināta pretendentu pieteikšanās. Tādējādi uz vakanto amatu pieteikties varēja ikviens pretendents, kurš atbilda publikācijā norādītajām pretendentiem izvirzītajām prasībām. Laikraksta „Latvijas Vēstnesis" publikācijā arī bija norādīts, ka vēlamā izglītība ir tieši komunikāciju zinātnē, līdz ar to pretendentiem tika paziņots un viņiem citastarp vajadzēja būt saprotamam, ka otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība vai akadēmiskā bakalaura grāda izglītība komunikācijas zinātnē dos priekšrocības iepretim cita virziena izglītībai.

Apgabaltiesa lietā nekonstatē iestādes darbībās nepareizu tiesību normu piemērošanu vai pārkāpšanu Lēmuma pieņemšanas procedūrā.

[19] Pārbaudot pretendentiem izvirzītos kritērijus tiktāl, cik tie attiecas uz tiesību normu pareizu piemērošanu iestādes darbībā, apgabaltiesa secina, ka arī šajā aspektā Lēmums ir tiesisks un atbilst Valsts civildienesta likuma un tam pakārtoto tiesību aktu regulējumam.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā [7.1] ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums [7.1] ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un

sprieduma motivācijai minētajā daļā, to neatkārtojot.

Taču apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas spriedumā tālāk izdarītajiem secinājumiem, jo tā apgabaltiesas ieskatā ir nepamatoti vērtējusi apstākļus, kas ir tikai iestādes kompetencē izdarāmie lietderības apsvērumi.

Tiesu praksē ir atzīts, ka tiesas kompetencē ir pārbaudīt lēmuma tiesiskumu tikai attiecībā uz to, vai pretendentam bija iespēja vienlīdzīgi ar citiem pretendentiem piedalīties konkursā un saņemt objektīvu novērtējumu. Savukārt tas, kādas tieši prasības un kādā veidā tikušas izvirzītas pretendentam, un kuras prasības tikušas vērtētas lielākā vai mazākā mērā, ir sabiedrības intereses, un tas nav pārbaudāms administratīvā procesa ietvaros. Arī vērtēšanas kritēriji, atšķirībā no pretendentiem izvirzītajām prasībām, vispār nav obligāti paziņojami pretendentiem, jo paziņojuma mērķis ir atrast pretendentus ar noteiktu kvalifikāciju, un konkursa ietvaros pretendentiem nav subjektīvo tiesību prasīt, nedz lai tiktu izvirzītas konkrētas prasības, nedz katrai prasībai tiktu piešķirts noteikts īpatsvars – tās ir valsts pārvaldes jeb sabiedrības intereses (*sk., piemēram, tiesu nolēmumus lietā Nr.A42246805*).

Līdz ar to tiesas kompetence citastarp neietver sniegt novērtējumu, cik pamatoti vai ne izglītības kritērijā piešķirta nozīme tieši izglītībai komunikāciju zinātnē. Kā secināts iepriekš, novērtējuma kritēriji tika noteikti pirms tam, kad tika izsludināta pretendentu pieteikšanās vakantajam amatam, kas izslēdz vienlīdzības principa pārkāpumu. Ielūkojoties augstskolu studiju programmās, secināms, ka komunikāciju zinātnē Latvijā nepārtraukti izglītību iegūst plašs personu loks, tāpēc nav pamata uzskatīt, ka attiecīgas izglītības virziena prasība ir „pielāgota" tieši vienam pretendentam – /pers. I/. Tas apstiprinās arī ar lietas materiāliem, jo /pers. I/ nebija vienīgā persona, kura ar attiecīgu izglītību pieteicās konkursam.

Turklāt tas, ka konkrētajā amatā zinības komunikāciju zinātnē ir vēlamas, acīmredzami izriet gan no Departamenta reglamenta, gan Departamenta direktora amata apraksta, gan arī konkursa publikācijas, jo konkrētajam amatam kā vieni no prioritāriem izvirzītajiem pienākumiem ir nodrošināt un koordinēt visas Aģentūras publicitāti un komunikāciju ar sabiedrību, un nodrošināt analītisko un pētniecisko darbu reģionālās attīstības jomā. Apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances tiesai, ka tiesa var iejaukties iestādes rīcības brīvībā un atzīt, ka izglītība tieši komunikāciju zinātnē konkrētajā amatā nepamatoti noteikta kā priekšrocība.

Arī augstāka akadēmiskā grāda esības neizvirzīšana kā priekšrocība ietveras iestādes interesēs jeb rīcības brīvībā, tā kā konkrētais amats neietver zinātnisko darbību, kur zinātniskajam grādam būtu nozīme.

Apgabaltiesa citastarp nevar piekrist pieteicējas vērtējumam, ka komunikāciju prasmes vienlīdz labi, salīdzinot ar attiecīgu bakalaura grādu, ir apgūstamas praktiskajā darbā vai profesionālās apmācības kursos, jo tas apgabaltiesas ieskatā ir acīmredzams izglītības nihilisms.

[20] Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa lietā nekonstatē iestādes pārkāpumus, un atzīst, ka pretendentu atlasē nav pārkāpts vienlīdzības princips.

Pieteicējas apsvērumi par to, kādiem kritērijiem vajadzēja dot priekšroku pretendentu atlasē, nav pārbaudāmi administratīvā procesa kārtībā tiesā.

Pieteicējas argumenti, ka konkurss bijis formāls un „pielāgots" vienam pretendentam, nav balstīti objektīvos apstākļos. Citastarp, pārbaudot pirmās instances tiesas sēdes protokolu, secināms, ka pirmās instances tiesas nopratinātie liecinieki /pers. AO/ un /pers. AA/ nesniedza nepārprotamas ziņas, ka jau pirms konkursa ticis paziņots uzvarētājs. Tas, ka Aģentūras direktors uz darbinieku jautājumiem par to, vai /pers. I/ varētu būt piemērots Departamenta direktora amatam, atbildējis ar „jā" un ka viņam nav pamata domāt, ka /pers. I/ varētu būt slikts kandidāts, neliecina par formāla konkursa esamību. Apgabaltiesai nav pamata uzskatīt, ka Aģentūras direktoram, ja /pers. I/ savus pienākumus līdz tam veica labi, vajadzēja atturēties sniegt atbildi uz tiešu jautājumu vai atbildēt nepatiesi. Uzvarētāju noteica konkursa komisija konkursā ar caurskatāmiem vērtēšanas kritērijiem, atbilstoši kandidātu iegūtajiem punktiem, nevis patvaļīgi, kā to nepamatoti uzskata pieteicēja.

[21] Ievērojot minēto, Lēmums ir tiesisks, un tā atcelšanai nav pamata.

[22] Pirmās instances tiesas spriedums nav pareizs, jo tiesa apgabaltiesas ieskatā vērtējusi apstākļus, kurus vērtēt nebija tās kompetencē.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 245., 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt /pers. E/ pieteikumu par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2011.gada 19.augusta lēmumu Nr.5.1-11/B-1320/13939.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (*personiskais paraksts*) L.Vīnkalna

Tiesneses (*personiskais paraksts*) Dz.Amerika

(*personiskais paraksts*) I.Meldere